

” JEG ER DYBT RØRT
OVER DEN MÅDE, MIN FAR
OG JEG BLEV MØDT AF DE
HER GENIALE KVINDER ”

INTERVIEW IBEN HJEJLE

Skuespiller Iben Hjejle mistede sin far for et år siden efter længere tids demenssygdom. Plejepersonalets sidste farvel kan stadig røre hende i dag.

AF ANJA GRANERUD | FOTO: JACOB NIELSEN

CHRISTIAN HJEJLES FORLØB MED DEMENS

2015

Her ses de første spæde tegn på, at der er noget galt med Iben Hjejles far. Han virker forvirret og følger hende rundt i lejligheden. I starten tænker hun, at det skyldes, at han drikker for meget rødvin.

2017

På en familietur til New York går det for alvor op for hende, at hendes far fejler noget, da han vrisser af dem og ikke kan genkende sig selv på et billede.

2018

Christian Hjejle får diagnosen Lewy body demens.

2020

Han flytter på plejehjemmet Klarahus på Nørrebro.

AUGUST 2022

Christian Hjejle går bort.

Hendes far er netop gjort klar til, at bedemanden skal hente ham på plejehjemmet, og så siger en af de ansatte en bøn på etiopisk, mens de står ved sengen. Det er et af de øjeblikke, skuespiller Iben Hjejle stadig husker fra tiden omkring sin fars død.

Når hun i dag tænker tilbage på hans sygdomsforløb og død, står plejepersonalets tilstedeværelse tydeligt frem. Lige fra hjemmeplejen i den første tid til personalet på Klarahus på Nørrebro, der blev hans sidste hjem.

”Det har været en øjenåbner for mig. Alle de rædselsfulde skandalesager, man hører om hele tiden – det er jeg klar over nu – ikke er normalen. Det er sindsygt vigtigt at tale om,” siger hun.

Støvsugerballet

Iben Hjejles far, Christian Hjejle, fik diagnosen Lewy body demens i 2018. Herefter blev han hurtigt dårligere både mentalt og fysisk. Det var svært at se ham forsvinde og ikke længere være den far og mand, hun havde kendt hele sit liv.

Det blev dog lettere at forholde sig til sygdommen med tiden. Blandt andet fordi hun så, hvordan det professionelle personale gik til hendes far, der både så syner og glemte ting.

”I perioden, hvor han boede hjemme, var der en fantastisk kvinde, som gav mig en masse værktøjer uden at gøre ret meget. De gange, jeg kom forbi, hvor hun var hos ham, var så inspirerende.”

Særligt én episode blev skelsættende for skuespilleren. Da Iben Hjejle en dag kom på besøg, sad den plejeansatte i en stol, mens faren dansede rundt med støvsugerren. Hun forklarede Iben, at hun var blevet bedt om at smide benene op, mens Christian dansede støvsugerballetten.

”Jeg kan tydeligt huske, at jeg tænkte: Gud ja, det er fuldkommen underordnet, om nullermændene bliver fejlet op eller ej, hvis han har en god times tid. Bare jeg ved, at han har fået mad, drikke og medicin, så er det vigtigste, at han har det godt.”

Iben Hjejle husker, at de ansatte fra hjemmeplejen var gode til at lytte til hendes far og til at tale med om den virkelighed, han befandt sig i.

”Jeg vænnede mig til at spille lidt med på hans skøre idéer. Det handlede om at gå med på den forfærdelige præmis, som den sygdom er, og det forstod jeg igennem det fantastiske plejepersonale, jeg mødte undervejs, og de kapaciteter de hver især var og er,” siger hun.

”Vi ser dig”

Det blev dog ikke ved med at gå, at Christian Hjejle boede hjemme. Han fik det værre, og snart vågnede Iben om natten og var bekymret for, hvad han kunne finde på.

”Da det til sidst blev for tungt og for hårdt, var plejeren også helt formidabel. Hun sagde: ”Hør her, Christian, jeg kommer til at savne dig helt vildt, og jeg skal

Når Iben Hjejle i dag tænker tilbage på sin fars sygdomsforløb og død, står plejepersonalets tilstedeværelse tydeligt frem. "Alle de rædselsfulde skandalesager, man hører om hele tiden – det er jeg klar over nu – ikke er normalen. Det er sindssygt vigtigt at tale om," siger hun.

BLÅ BOG

52-årige Iben Hjejle er skuespiller og har medvirket i en række danske filmsuccesser, såsom 'Mifunes sidste sang', 'Blinkende lygter', 'Gamle mænd i nye biler' samt i tv-serierne 'Langt fra Las Vegas', 'Klovn', 'Anna Pihl' og 'Dicte'.

”

Vi taler ikke ordentlig om og til de mennesker, som passer vores ældre. Det er ikke i orden.

IBEN HJEJLE
SKUESPILLER

nok komme forbi og se, hvordan du har det det nye sted. Men lige nu er det alt for tungt for Iben.”

Det satte tankerne i gang hos Christian, der til sidst indvilgede i at flytte i en plejebolig. Familien fik flyttet hans ting ind i den nye lejlighed, men da de ankom med ham, ville han ikke blive der.

”Det ville han bare ikke. Og vi skulle jo gå fra ham. Det var ikke let,” siger Iben Hjejle.

Gjorde faren tryk

Lederen på plejehjemmet kom ind til dem, satte sig ned, tog Christians hånd og forklarede ham, at hun havde lagt mærke til hans bogsamling og hans måde at være på.

”Hun kunne se to ting: At han var et meget privat menneske, og at han havde en anden dannelse end mange af de andre beboere og derfor ikke var typen, der ville have stegt flæsk og høre Richard Ragnvald. Og så lovede hun ham, at de så ham,” mindes Iben Hjejle.

”Så blev min far helt tryk, og jeg begyndte at tudbrøle, så jeg måtte skynde mig ud af lejligheden. Det var simpelthen så fint. Det var dels for at berolige ham, men også mig,

der indtil da havde været et maskingevær af spørgsmål.”

På plejehjemmet bed Iben Hjejle særligt mærke i den behagelige atmosfære, det rolige tempo og de ansattes måde at mærke den enkelte borgers behov.

”Selv i det her lidt ensrettede system, som plejesektoren er på grund af de politiske og økonomiske omstændigheder, formåede de her geniale kvinder at se den enkelte person,” siger hun og tilføjer, at der også var geniale mænd, men at de fleste altså var kvinder.

Den allersidste tid på Klarahus husker hun som noget ganske særligt. Hendes far var sengeliggende, og personalet skiftedes til at være hos ham.

”Der gik ikke mere end tre-fire dage, efter han var gået over til det, der hedder ’kærlig pleje’, til han gik bort. Den måde personalet var der i den periode, det er stadigvæk noget af det mest rørende, jeg har oplevet,” siger hun.

Christians kontaktperson var på ferie, men kom alligevel for at sige farvel, fortæller Iben.

”Hun sad med ham og holdt hans hånd og sagde ’tak for alting, og hvor har det været dejligt at lære dig at kende’. Og alle de vidunderlige damer, der kom ind og kyssede ham på pan-

den og var lige så bevægede som os andre. Det var så stort for mig at opleve.”

Et sidste farvel

Da han gik bort, var det første døgn som en tåge for hende. Men der var hele tiden nogen til at holde hende i hånden.

”Bedemanden kom med kisten, og da vi så skulle afsted, havde personalet sagt, at de gerne ville sige farvel. Da jeg åbnede døren for at hente dem, stod der 10-15 mennesker, som kom ind og sagde farvel og tak. Den yngste af dem græd og græd og sagde undskyld for, at hun græd sådan. Men jeg var kun glad for, at hun blev så rørt.”

Plejepersonalets tilgang til deres job har gjort et dybt indtryk på skuespilleren.

”Hver gang, jeg sagde tak til nogen – især i den sidste tid – fik jeg sådan nogle fine reaktioner. De tog mine hænder eller gav mig et kram og sagde, at jeg ikke skulle sige tak. De gjorde bare deres arbejde, som de virkelig godt kan lide. Det er ikke tungt arbejde, sagde de.”

”Det er vigtigt for mig at dele de her rørende historier fra min fars forløb. Vi taler ikke ordentlig om og til de mennesker, som passer vores ældre. Det er ikke i orden.” ★